

Skandinavian Suomalaiset ry
Fennoskandia i samverkan / Together in Fennoskandia

KVARTTI

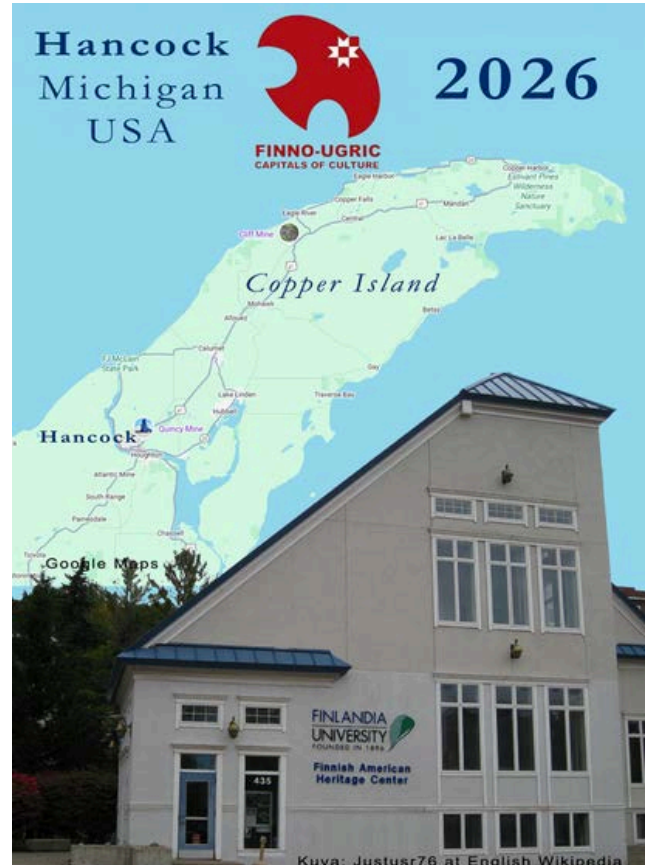

HANCOCK, MICHIGAN 2026 – SUOMALAISS-UGRILAINEN JUHLA AMERIKAN KUPARISYDÄMESSÄ

Kun valmistaudumme vuoteen 2026, sekä Yhdysvalloilla että suomalais-ugrilaisella kulttuuriperheellä on aihetta juhlaan. Yhdysvallat viettää 250-vuotisjuhlaansa, ja Hancock, Michigan – joka sijaitsee kauniisti Portage-kanavan yläpuolella Keweenawin niemimaalla – on nimetty Suomalais-Ugrilaiseksi Kulttuuripääkaupungiksi vuodelle 2026. Monille Pohjolan ja suomalais-ugrilaisten alueiden ihmisille tämä on enemmän kuin kulttuuritapahtuma – se on matka omien juurien äärelle.

Monilla meistä on kaukaisia sukulaisia tällä alueella, niiden siirtolaisten jälkeläisiä, jotka lähtivät Suomesta, Pohjois-Norjasta ja Ruotsista noin 150 vuotta sitten etsimään uutta elämää. Ensi vuosi tarjoaa hienon mahdollisuuden matkustaa Yhdysvaltoihin ja löytää nämä yhteiset juuret uudelleen.

Hancockin tarina heijastaa niiden lukuisten suomenkielisten siirtolaisten kohtaloa, jotka tulivat Michiganin “Copper Countrylle” 1800-luvun lopulla. Kuparikaivokset, sahat ja metsät tarjosivat työtä, ja siirtolaiset rakensivat vahvoja yhteisöjä ankarien talvien ja raskaan työn keskelle. Vuoteen 1910 mennessä suomenkieliset muodostivat lähes kolmanneksen Houghtonin piirikunnan väestöstä – tehden siitä yhden Pohjois-Amerikan merkittävimmistä pohjoismaisista siirtokunnista.

Uskonto ja koulutus olivat heidän elämänsä kulmakivet. Suomi Synodi perustettiin läheisessä Calumetissa vuonna 1890 ja myöhemmin perustettiin Suomi College – nykyinen Finlandia University – Hancockiin. Samaan aikaan pohjoissuomalaiset ja -norjalaiset lestadiolaiset perustivat apostolisluterilaisia seurakuntia, jotka ovat yhä aktiivisia.

Perinteet elävät yhä vahvoina. Finnish American Heritage Center vaalii kieltä, musiikkia ja arkistoja, ja Hancockin Heikinpäivä-festivaali tammikuussa juhlistaa suomalaista huumoria, talvea ja laulua. Vuonna 2026, kun Hancock isännöi suomalais-ugrilaisia kulttuuritapahtumia Yhdysvaltain 250-vuotisjuhlien rinnalla, kaupunki kokoaa jälleen perheet ja kansat yhteen kestävyden, siirtolaisuuden ja kulttuurisen ylpeyden yhteisen tarinan äärelle.

SUKUKANSOJEN PÄIVÄ HELSINGISSÄ

Lokakuussa Skandinavian Suomalaiset Ry matkusti Helsinkiin osallistuakseen vuosittaiseen Sukukansojen päivien - tapahtumaan. Sukukansojen päivä (viroksi hõimupäev) on kansainvälinen juhla, jota vietetään lokakuussa suomalais-ugrialaisten kansojen kunniaksi. Juhlan tarkoituksena on edistää suomalais-ugrialaista kulttuuria ja vahvistaa näiden kansojen yhteenkuuluvuutta maailmanlaajuisesti.

Suomessa Sukukansojen päivien tapahtumia järjestetään vuosittain ympäri maata, mutta merkittävimmät keskittyvät pääkaupunkiseudulle. Skandinavian Suomalaiset Ry piti tapahtumaan liittyviä luentoja M.A. Castrén -seuran tiloissa. Yhdistystä edustivat puheenjohtaja Juha Tainio, sihteeri Juha Tuikka, ja vanhempi neuvonantaja Rune Bjerkli. Tilaisuus keräsi yllättävän paljon yleisöä, arviolta noin 20 henkeä.

Rune Bjerkli

Juha Tainio ja Juha Matias Tuikka

Ensimmäisen luennon piti puheenjohtaja Juha Tainio. Hänen luentonsa käsitteli Fennoskandian muinaisia paikannimiä, kveenejä, Oskari Tokoita, sekä hänen omaa ruotsinsuomalaista taustaansa. Erityisenä huomion kohteena luennossa olivat vanhat pronssikautiset paikannimet, jotka todistavat Suomen ja Norjan välisistä muinaisista yhteyksistä.

Seuraavan luennon piti norjalainen yhteistyökumppanimme ja neuvonantajamme Rune Bjerkli. Hänen englanninkielinen luentonsa käsitteli kveenejä, arktisia suomalaisia, ja oli erittäin mielenkiintoinen. Hän käytti apunaan oman perheensä vanhoja valokuvia 1900-luvun alkupuolelta Ruijasta, mikä antoi esitykselle persoonallisen ja elävän sävyn. Lisäksi hänellä oli mukana aitoa Pohjois-Norjalaista kapakalaa, jota on vuosisatojen ajan valmistettu perinteisillä menetelmillä ja myyty menneinä aikoina aina Välimerelle asti.

PER MARTIN TVENGSBERG – MIES, JOKA HERÄTTI METSÄSUOMALAISEN PERINNÖN ELOON

Norjan ja Ruotsin metsäsuomalaisten – ja kaikkien fennoskandialaisten suomalaisten – keskuudessa nimi Per Martin Tvengsberg on sitkeyden, tiedon ja kulttuuriperinnön rakkauden symboli. Hän oli arkkitehti, taidehistorioitsija, museomies ja tutkija – mutta ennen kaikkea metsäsuomalaisen hengen välittäjä.

Tvengsberg oli kotoisin metsäsuomalaisesta suvusta, joka muutti Savosta Norjaan 1600-luvulla. Hän kasvoi Kirkenærissä ja omisti koko elämänsä metsäsuomalaisten elämäntavan ja kaskiviljelyperinteen dokumentoinnille ja säilyttämiselle.

Hedmarkin museon johtajana ja maakunta-antikvaarina hän kehitti syvästi monitieteisen lähestymistavan – jossa kieli, maatalous, rakennusperinne ja mytologia nähtiin yhtenä kulttuurisena kokonaisuutena.

Juha Tainio ja Per Martin Tvengsberg

Hänen suurin saavutuksensa oli muinaisen ruislajikkeen pelastaminen unohdukselta. Vanhan riihen rakosesta Grue Finnskogissa hän löysi kymmenen rukiinjyvää, jotka olivat levänneet siellä yli sata vuotta. Seitsemän niistä iti – ja niistä syntyi Tvengsbergin kaskiruis, pensasmainen ruis, joka perinteisesti kylvettiin juhannuksena ja korjattiin seuraavana syksynä. Vuonna 2013 lajike hyväksyttiin Norjassa suojeltavaksi lajikkeeksi ja vuonna 2020 myös Suomessa nimellä Mustialan Tvengsberg.

Vuonna 1997 hän osti rapistuneen Varangun kartanon Itä-Virosta, jossa hän loi kansainvälisen kohtaamispaikan kulttuurintutkijoille ja viljelijöille. Teen, hunajan ja keskustelujen äärellä Kalevalasta, rukiista ja paikallisista perinteistä hän täytti keittiönsä elämällä ja ajatuksilla.

JOULUPUKIN KOLME FENNOSKANDISTA ALKUPERÄÄ

Pohjolassa joulu merkitsee Jeesuksen Kristuksen syntymää – mutta joulupukki on tullut juhlan näkyvimmäksi hahmoksi. Hänen sanomansa on yksinkertainen: ole kiltti ja tuo iloa. Oli hän todellinen tai ei, joulupukki on juuri sitä, mihin uskot. Nykyinen joulupukki sai muotonsa 1800-luvulla, ja kolme hänen tunnusomaista piirrettään ovat peräisin arktisesta Euroopasta: hänen kotinsa, poronsa ja kuvansa.

Joulupukin koti: Korvatunturi, Kveenimaa

Monien mielestä joulupukin todellinen alkuperä on napapiirin pohjoispuolella. Talvipäivänseisaus – hetki, jolloin valo alkaa palata – on ollut tärkeä juhla pohjoisen kansoille. Vuonna 1673 Johannes Schefferus kuvasi näitä perinteitä teoksessaan Lapponia. Myöhemmin ruotsalainen kirjailija Bengt Pohjanen tunnisti Korvatunturin, kveenien maassa eli Kveenimaassa (Kvenlandissa), joulupukin kotivuoreksi. Yhdessä muinaisskandinaavisten lentävien olentojen tarinoiden kanssa nämä kertomukset

muovasivat joulupukin, jonka tunnemme tänään.

Porot pohjoisesta

Joulupukin lentävät porot ovat todennäköisesti kehittyneet Odinin hevosesta Sleipniristä. Clement Clarke Mooren runo “Twas the Night Before Christmas” vuodelta 1822 esitteli kahdeksan poroa vetämässä Pyhän Nikolauksen rekeä. Vuosikymmeniä myöhemmin saamelaisperheet veivät poronhoitoa Kautokeinosta Alaskaan, ja 1920-luvulla Carl Lomenin yhtiö teki poronlihasta ja joulupareadeista – joissa oli pukki, saamelaisia ja poroja – amerikkalaisen ilmiön. Liha unohtui, mutta porot jäivät.

Kuva: suomalais-ruotsalainen luomus

Vuonna 1931 Coca-Cola palkkasi taiteilijan Haddon Sundblomin – suomalais-ruotsalaisten maahanmuuttajien pojan – kuvittamaan joulumainoksiaan. Hänen lämmin, pyöreäposkinen ja ystävällinen pukkinsa teki Joulupukista maailmanlaajuisen ikonin. Kaikki joulupukit, jotka väittävät, etteivät ole kotoisin Rovaniemeltä ja Korvatunturilta – ovat huijareita!

SEURAAVIEN UUTISKIRJEIDEN JULKAISUAJANKOHTA

KEVÄTPÄIVÄNTASAUS

KESÄPÄIVÄNSEISAUS

SYYSPÄIVÄNTASAUS

TALVIPÄIVÄNSEISAUS